

การประเมินโปรแกรมการสอนทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
(Evaluation of the program to teach life-skill as a preventative measure against HIV infection to
grade six students)

พิษณุ รักสกุลกานต์ พ.บ.

โรงพยาบาลสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

Pisanu Rugsakulkran M.D.

Sanpatong Hospital, Chiang Mai Province

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโปรแกรมการสอนทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์สำหรับนักเรียนชั้น ป.6 โดยใช้รูปแบบ CIPP Model ประเมินในด้านบริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และ ผลผลิต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้น ป.6 จำนวน 259 คน และกลุ่มที่ให้สัมภาษณ์ เป็นครูและนักเรียน จำนวน 14 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแบบทดสอบ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านบริบท โรคเอดส์เป็นโรคที่เป็นภัยคุกคามต่อกลุ่มเยาวชน ส่งผลให้เกิดเจตคติและค่านิยมทางเพศที่ไม่เหมาะสมและมีพฤติกรรมเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อ เอชไอวี ด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่า คณะทำงานมีการทำงานอย่างเป็นระบบ มีการประชุมและร่วมกันกำหนดหัวข้อ เนื้อหา และกิจกรรมหลักสูตร โดยได้รับงบประมาณ และวิทยากรสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ และจัดอบรมขึ้นที่โรงพยาบาลสันป่าตอง ด้านกระบวนการ พบว่า เนื้อหาของกิจกรรมเป็นเรื่องเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติและทักษะชีวิตเพื่อป้องกันให้ปลอดภัยจากโรคเอดส์ ผลเสียและผลกระทบโดยเน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียนในทุกกิจกรรม มีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย และในด้านผลผลิต พบว่า นักเรียนสามารถนำทักษะชีวิตไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และเห็นด้วยในระดับมากที่สุดในการอบรมทักษะชีวิต ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการสอนทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ทักษะชีวิต ป้องกันโรคเอดส์

Abstract

The purpose of this research was to evaluate the program of teaching life skills as a preventative measure against HIV infection, the CIPP model was used for evaluate this program. The evaluation of the program included 4 components; Context, Input, Process and Product. The samples were 259 grade six students. The 14 teachers and students were interviewed. The paper test, interviews and questionnaires were the tools in this research. The data was analyzed by percentage, mean, standard deviation and t-test.

The findings of this study were as follows: From the Context evaluation of the program, it was found that AIDS was in a crisis situation especially for teenagers. The Input evaluation of the program was systematically organized, especially the meeting and the activities. For the Process evaluation of the program, the contents of the program included the ways to protect oneself from AIDS, the necessity of practices for teenagers and the effects of AIDS. Learner-centeredness was used according to the Educational Reform. For the Product evaluation of the program, it was found that the students could apply the lessons to their daily life and they agreed that the course was beneficial for them. There was a significant difference between the pretest and the posttest at the level of 0.01.

Keywords: Life Skills, AIDS Protecting

บทนำ

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม ร่างกายเติบโตเข้าสู่วุฒิภาวะทางเพศ¹ ประกอบกับปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและสื่อที่มีอิทธิพลต่อการกระตุ้นความรู้สึทางเพศ ทำให้วัยรุ่นเลียนแบบ อยากรู้อยากลอง และ เกิดการมีเพศสัมพันธ์² ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องธรรมชาติที่ต้องเกิดขึ้นเพื่อเป็นการสนองความต้องการทางเพศของตนเองและฝ่ายตรงข้าม³

การป้องกันปัญหาจึงเป็นสิ่งสำคัญ การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่นำไปสู่การติดเชื้อเอชไอวีและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมในการป้องกัน การติดเชื้อเอชไอวี และการรับรู้บรรทัดฐานจากกลุ่มเพื่อนจะเป็นแหล่งข้อมูลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ⁴ รวมทั้งการเอาใจใส่และเข้าใจวัยรุ่นของครอบครัวก็มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีในวัยรุ่นด้วย⁵ ดังนั้นการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศจึงไม่ควรเน้นเฉพาะการให้ความรู้เพียงอย่างเดียว แต่ควรเพิ่มทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอชไอวีที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของวัยรุ่นในปัจจุบัน⁷ เพื่อให้มีความสามารถในการคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหาและปรับตัวให้มีพฤติกรรมที่ถูกต้อง สามารถจัดการและแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

สถานการณ์เอชไอวีเอดส์อันทะลุปรุโปร่ง จากการเฝ้าระวังข้อมูลผู้ติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ พบในกลุ่มวัยรุ่นมากขึ้น ซึ่งร้อยละ 60-80 มีเพศสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนด้วยตนเอง จากสภาพปัญหาดังกล่าว คณะกรรมการส่วนปฏิบัติการร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคเอดส์จึงได้จัดทำโปรแกรมการสอนทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์ สำหรับนักเรียนชั้น ป.6 ขึ้นเพื่อให้เด็กนักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคเอดส์ และการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงจากโรคเอดส์ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการประเมินโปรแกรมการสอนทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโปรแกรมการสอนทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้รูปแบบ CIPP Model ประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

วิธีการศึกษา

ในการประเมินโปรแกรมการสอนทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ใน

การวิจัย การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา วิธีการรวบรวมข้อมูล และ การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยมีทั้งหมด 2 กลุ่ม ได้แก่ ประชากรกลุ่มที่ 1 เป็นผู้สอนการป้องกันโรคเอดส์จำนวน 42 คน และกลุ่มที่ 2 เป็นนักเรียน ป.6 ของโรงเรียนในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 852 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมี 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มที่ให้สัมภาษณ์ เป็นตัวแทนผู้สอน รวม 4 คน กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มที่ให้สัมภาษณ์เป็นตัวแทนของนักเรียน โรงเรียนละ 1 คน และกลุ่มที่ 3 เป็นนักเรียนระดับชั้น ป.6 ของโรงเรียนในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 259 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบทดสอบความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับโรคเอดส์ เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก นำไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้กับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน และนำมาหาค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา ได้เท่ากับ .83

2. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับโปรแกรมการสอนทักษะชีวิตเป็นแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ นำไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้กับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน และแบบสอบถามความคิดเห็นมีค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา เท่ากับ .78

3. แบบสัมภาษณ์โปรแกรมการสอนทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์ เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และมีการนำไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้กับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง โดยขอความยินยอมจากกลุ่มตัวอย่างก่อนทำการ

ศึกษาและให้อิสระในการเข้าร่วมหรือถอนตัว ในการสัมภาษณ์จะคำนึงถึงความพร้อมของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์ในวันเวลาที่นัดหมายไว้ล่วงหน้า การจดบันทึกจะกระทำเมื่อได้รับอนุญาตจากผู้ให้สัมภาษณ์ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะถูกเก็บไว้เป็นความลับและนำมาใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น และการนำเสนอผลการวิจัยจะเสนอในภาพรวม ไม่ระบุชื่อและหน่วยงานของผู้ให้ข้อมูล

การรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้แบบทดสอบความรู้ของนักเรียนชั้น ป. 6 โดยเก็บข้อมูล 2 ครั้ง คือ ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการสอนทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์
2. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลความคิดเห็นของนักเรียนชั้น ป. 6 ภายหลังจากใช้โปรแกรมการสอนทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์
3. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ ภายหลังจากใช้โปรแกรมการสอนทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์
4. วิเคราะห์ข้อมูล สรุป และอภิปรายผล
5. เขียนรายงานวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลคะแนนทดสอบของนักเรียนก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการสอนทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์ ใช้ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ paired t-test

2. การวิเคราะห์ผลการประเมินโครงการ เป็นการบรรยายผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องและมีส่วนร่วมในการใช้โปรแกรมการสอนทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์

3. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ใช้วิธีการแยกประเภทประกอบการบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการศึกษา

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินด้านสถานะแวดล้อม

ด้านสถานะแวดล้อมพบว่า โรคเอดส์เป็นโรคที่เป็นภัยคุกคามโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับกลุ่มเยาวชนที่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจและมีทัศนคติที่ไม่ถูกต้อง และมีกลุ่มเพื่อนที่มีอิทธิพล ตลอดจนการนำเสนอของสื่อมวลชนต่างๆ ที่เน้นการถ่ายทอดเนื้อหาสาระในรูปแบบที่กระตุ้นและช่วยยั่วยุอารมณ์ทางเพศส่งผลให้เยาวชนเกิดเจตคติและค่านิยมทางเพศที่ไม่เหมาะสมและมีพฤติกรรมเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อ เอชไอวี

ตอนที่ 2 ผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้น

ด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่า มีการประชุมคณะทำงานพร้อมกับกำหนดหัวข้อกิจกรรมและเนื้อหาของหลักสูตรที่จะนำไปอบรมเยาวชน โดยงบประมาณและ วิทยากรมาจากหน่วยงานต่าง ๆ และจัดการอบรมที่โรงพยาบาลสันป่าตอง จ.เชียงใหม่

ตอนที่ 3 ผลการประเมินกระบวนการ

ผลการประเมินกระบวนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในโปรแกรมอบรมทักษะชีวิตแยกเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ เนื้อหาของกิจกรรมและวิธีการ การติดตามผลการสอนระยะเวลาในการอบรมและสถานที่ในการอบรม วิธีการสอน สื่อและวัสดุอุปกรณ์ในการสอน ดังนี้

ก. เนื้อหาของกิจกรรมและวิธีการ

กิจกรรม แนวทางการปฏิบัติเพื่อป้องกันให้ปลอดภัยจากโรคเอดส์

หลังจากที่ได้จัดกิจกรรมแนวทางการปฏิบัติเพื่อป้องกันให้ปลอดภัยจากโรคเอดส์ พบว่านักเรียนมีความร่วมมือในกิจกรรม เมื่อวิทยากรสนทนา อธิบาย และซักถาม นักเรียนมีความสนใจ สามารถบอกความหมายและตอบคำถามได้ ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ นักเรียนร่วมกิจกรรมอย่างตั้งใจ และทำกิจกรรมทุกคน

กิจกรรมทักษะชีวิตที่จำเป็นสำหรับวัยรุ่น (ทักษะการปฏิเสธและการตัดสินใจ)

หลังจากที่ได้จัดกิจกรรมทักษะชีวิตที่จำเป็นสำหรับวัยรุ่น พบว่านักเรียนร้อยละ 80 ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม มีความสนุกสนาน และตื่นเต้น นักเรียนส่วนมากวิเคราะห์ได้ดี มีเพียงบางกลุ่มที่สรุปไม่ตรงเนื้อเรื่อง และไม่ครอบคลุมเนื้อหา ครูวิทยากรต้องคอยชี้แนะ และ พบว่านักเรียนร้อยละ 80 เห็นความสำคัญของทักษะการปฏิเสธและการตัดสินใจและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

กิจกรรม ผลเสียและผลกระทบที่เกิดจาก โรคเอดส์

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือดี มีบางคนที่ยังไม่กล้าแสดงออก เนื่องจากมาจากต่าง โรงเรียน ไม่คุ้นเคยกัน และในการแบ่งกลุ่มศึกษา นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ผลเสีย/ผลกระทบ มีการนำเสนอผลงานของแต่ละกลุ่ม สรุปผลเสียและผลกระทบที่เกิดจากโรคเอดส์

ข. การติดตามผลการสอน

การติดตามผลการสอน พบว่า ผู้สอนมีการประชุมทีมงานหลังจากจบการสอนแต่ละกิจกรรมเพื่อค้นหาปัญหาในการสอนและหาแนวทางแก้ไข

ค. ระยะเวลาในการอบรมและสถานที่ในการอบรม

ผลการประเมิน พบว่า นักเรียนร้อยละ 50 มีความคิดเห็นว่าระยะเวลาในการอบรมและสถานที่จัดอบรมมีความเหมาะสมมาก

ง. วิธีการสอน

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม มีสื่อการเรียนรู้ในหลายรูปแบบ นอกจากนี้ นักเรียนร้อยละ 50 มีความคิดเห็นว่าวิธีการสอนมีความเหมาะสมมาก

จ. สื่อและวัสดุอุปกรณ์ในการสอน

ด้านเครื่องเสียงบางครั้งมีปัญหาเสียงไม่ดัง ควรปรับปรุงเครื่องเสียงและคอมพิวเตอร์ให้สะดวกต่อการใช้งาน และนักเรียนร้อยละ 50 มีความคิดเห็นว่า สื่อการสอนเหมาะสมมาก

ตอนที่ 4 ผลการประเมินด้านผลผลิต

ผลการประเมินด้านผลผลิต ขอนำเสนอตามลำดับ ได้แก่ (1) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย (2) ผลการวิเคราะห์ระดับคะแนนของนักเรียนก่อนใช้โปรแกรมทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์ (3) ผลการวิเคราะห์ระดับคะแนนของนักเรียนหลังใช้โปรแกรมทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์ (4) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้ของนักเรียนก่อนและหลังการอบรมโปรแกรมทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์ (5) ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อโปรแกรมทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์ และ (6) ผลการวิเคราะห์ด้านการนำทักษะชีวิตไปใช้ในชีวิตประจำวันหลังการอบรมโปรแกรมทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์ ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ ตัวอย่างที่ใช้ประเมินโปรแกรมการสอนทักษะชีวิตในการป้องกัน โรคเอดส์

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	127	49.03
หญิง	132	50.96
รวม	259	100

จากตารางที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการอบรมเป็นนักเรียนหญิง คิดเป็นร้อยละ 50.96 และนักเรียนชาย คิดเป็นร้อยละ 49.03

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ตอบถูก จำแนกตามระดับคะแนน หลังการอบรม

ระดับคะแนน	จำนวนนักเรียน	ร้อยละ	ร้อยละสะสม
16-20	88	33.98	100.00
11-15	151	58.30	66.03
6-10	20	7.73	7.73
0-5	0	0	0
รวม	259	100	

ผลการวิเคราะห์ระดับคะแนนของนักเรียนก่อนใช้โปรแกรม

ทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์

จากการที่ให้นักเรียนได้ทำการทดสอบก่อนใช้โปรแกรมการสอนทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์ ปรากฏผลดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ตอบถูก

จำแนกตามระดับคะแนน ก่อนการอบรม

ระดับคะแนน	จำนวนนักเรียน	ร้อยละ	ร้อยละสะสม
16-20	15	5.79	100.00
11-15	175	67.57	94.21
6-10	61	23.55	26.64
0-5	8	3.09	5.79
รวม	259	100	

จากตารางที่ 2 เมื่อพิจารณาจากระดับคะแนน พบว่ากลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 73.36 ทำคะแนนได้สูงกว่า 10 คะแนน และกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 26.64 ทำคะแนนได้ต่ำกว่า 10 คะแนน

ผลการวิเคราะห์ระดับคะแนนของนักเรียนหลังใช้โปรแกรมทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์

จากการที่ให้นักเรียนได้ทำการทดสอบหลังใช้โปรแกรมการสอนทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์ ปรากฏผลดังแสดงในตารางที่ 3

จากตารางที่ 3 เมื่อพิจารณาจากระดับคะแนน พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 92.28 ทำคะแนนได้สูงกว่า 10 คะแนน และกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 7.72 ทำคะแนนได้ต่ำกว่า 10 คะแนน

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความรู้ของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการอบรม

การวัดความรู้ (คะแนนเต็ม 20)	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	t	p value
ก่อนการอบรม	11.82	2.6	-16.29	.001
หลังการอบรม	14.44	2.2		

จากตารางที่ 4 พบว่า คะแนนความรู้ในการป้องกันโรคเอดส์ ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของนักเรียนต่อโปรแกรม

ลำดับที่	ข้อความ	$\bar{X}$	(S.D.)	ความหมาย
1	สมควรให้มีการอบรมทักษะชีวิตต่อไป	4.5	.70	มากที่สุด
2	การเรียนวิชานี้มีประโยชน์	4.3	.67	มาก
3	ความรู้ที่ได้สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง	4.3	.67	มาก
4	การสอนของวิทยากรเหมาะสม	4.3	.67	มาก
5	สื่อที่ใช้ในการอบรมเข้าใจง่าย	4.3	.67	มาก
6	สถานที่ในการอบรมเหมาะสม	4.2	.63	มาก
7	ช่วยให้เรารู้จักตนเองจากบทเรียน	4.1	.87	มาก
8	เป็นวิชาที่สนุกมีกิจกรรมที่หลากหลาย	4.06	.73	มาก
9	ระยะเวลาในการอบรมเหมาะสม	3.9	.73	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นว่าสมควรให้มีการอบรมทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์ต่อไป ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.5$, S.D. = .70) ส่วนด้านอื่นๆ นั้น นักเรียนมีความคิดเห็นว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก

ผลการประเมินด้านการนำทักษะชีวิตไปใช้ในชีวิตประจำวัน

จากการสัมภาษณ์ผู้สอนและนักเรียน ภายหลังที่ได้รับโปรแกรมทักษะชีวิต พบว่า

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้ของนักเรียนก่อนและหลังการอบรมโปรแกรมทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์ การเปรียบเทียบความรู้ของนักเรียนก่อนและหลังการอบรม ปรากฏผลดังแสดงในตารางที่ 4

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อโปรแกรมทักษะชีวิต

ระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อโปรแกรมทักษะชีวิตปรากฏผล แสดงในตารางที่ 5

ด้านผู้สอน

จากการสัมภาษณ์ผู้สอน พบว่านักเรียนได้นำประสบการณ์ที่ได้จากการอบรมมาประยุกต์ใช้กับตนเองและเพื่อน เช่น การรู้จักคิดวิเคราะห์ว่าสิ่งใดควรไม่ควร สิ่งใด ควรหลีกเลี่ยง การให้ความเห็นอกเห็นใจและ ชื่นชมผู้อื่นในโอกาสอันควร การสื่อสารที่สร้างสรรค์ การจัดการกับอารมณ์ และความเครียด รู้จักตัดสินใจ ปฏิเสธ ในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง

ด้านผู้เรียน

ด้านผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนมีทักษะชีวิตที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนี้

1. ทักษะการจัดการกับอารมณ์

ผลการวิเคราะห์ทักษะการจัดการกับอารมณ์ของนักเรียน เมื่อมีเหตุการณ์ที่ผู้ปกครองเข้าใจผิดและถูกลงโทษ พบว่า มีอารมณ์โกรธ เสียใจ และน้อยใจ และรู้สึกผิดหวังที่ผู้ปกครองเข้าใจตนเองผิดและขาดความเชื่อมั่นในตัวบุตร แต่ก็ยังมีนักเรียนบางคนที่มีความพยายามในการปรับอารมณ์ของตนในขณะที่มีความเสียใจนั้นด้วยการข่มใจและระลึกถึงความกตัญญูที่บุตรพึงกระทำต่อผู้ปกครองแทน ในขณะเดียวกันก็ยังมีนักเรียนบางคนที่สามารถพบว่าตนเองมีความเสียใจและหาคำตอบของการเกิดเหตุการณ์ที่เป็นผลของการกระทำของผู้ปกครอง ดังเช่นที่นักเรียนได้กล่าวไว้ว่า

“โกรธพ่อกมาก ๆ” “เสียใจที่พ่อไม่เชื่อตนเอง” “เสียใจแต่ไม่โกรธพ่อเพราะพ่อคือผู้ที่อบรมสั่งสอนเรา” “เสียใจ” “น้อยใจเพราะพ่อไม่เชื่อ” และ “เสียใจ ทำไมพ่อบังคับ”

ผลของการเลือกวิธีควบคุมอารมณ์ของนักเรียนเมื่อมีเหตุการณ์ที่ผู้ปกครองเข้าใจผิดและถูกลงโทษ พบว่า นักเรียนมีวิธีการที่หลากหลายที่จะเลือกใช้เพื่อให้ตนเองสามารถควบคุมอารมณ์ อันได้แก่ การปรับอารมณ์ของตนให้สงบ มีความอดทน ไม่รู้ร้อน และมีการปรับพฤติกรรมของตนเพื่อให้สถานการณ์ที่นักเรียนพบนั้นมีความคลี่คลายไปในทางที่ดีขึ้น ด้วยการตั้งสติ คิดก่อนทำ นับเลขในใจ และ เดินหนี นอกจากนี้ยังมีนักเรียนบางคนใช้วิธีการพูดคุยเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียน และไม่ไว้วางใจ ยังมีนักเรียนส่วนน้อยที่ใช้วิธีไม่แสดงอารมณ์ของตนออกมาเพื่อเป็นการควบคุมอารมณ์ที่มีอยู่ภายในร่างกายขณะนั้น

“ทำอารมณ์ของตนเองให้ใจเย็นๆ” “ตั้งสติ สงบอารมณ์ของตนเอง” “ไม่แสดงอารมณ์” “ตั้งสติ คิดก่อนทำ” “นับเลขในใจ” “เดินหนี” “สงบสติอารมณ์ก่อน พอฟ่ใจเย็นลงค่อยไปพูดกับท่านดี ๆ และบอกความจริง” “วิธีที่ไม่ไว้วางใจ ถ้าเราไม่ไว้วางใจ คุณกับพ่อกแม่ดี ๆ ท่านก็อาจจะเข้าใจเรามากขึ้น” “อดทน แล้วรอให้พ่อกใจเย็นลงก่อน อธิบายด้วยน้ำเสียงอยากแสดงความคิดเห็น”

2. ทักษะการตัดสินใจ

เมื่อนักเรียนอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องเลือกตัดสินใจ เมื่อถูกเพื่อนชักชวนไปเที่ยวและคบกับเพื่อนต่างเพศ ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

การกำหนดทางเลือกเพื่อตัดสินใจ ปรากฏว่า นักเรียนมีการกำหนดทางเลือกที่บ่งบอกถึงการตัดสินใจเด็ดขาดว่าตนเองจะทำอะไร ทั้งที่คิดเห็นว่าพร้อมที่ยอมรับ/ปฏิเสธ นอกจากนี้ยังมีนักเรียนที่ได้ตัดสินใจที่จะกระทำสิ่งใด ๆ แต่มีการระบุนึกใจหรือมีเหตุผลประกอบการตัดสินใจ นั้น ดังคำพูดของนักเรียนที่ว่า

“ไป/ไม่ไป” “ปฏิเสธ/บอกว่ามีธุระ” “ไม่ไป/ชวนเพื่อนไปด้วย”

ด้านความตระหนักถึงผลดีของการตัดสินใจปฏิเสธ เมื่อถูกชักชวนให้ไปเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศ ซึ่งนักเรียนเห็นว่าการไปเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศนั้นทำให้เกิดการดูแลเพื่อนเพิ่มเติม และอาจก่อให้เกิดอันตราย และไม่มีความปลอดภัยหากไปกันเพียงสองคน เนื่องจากการไปเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศอาจทำให้เกิดความสัมพันธ์ฉันทู้สาว และอาจมีปัญหาตามมาด้วยการมีบุตร หรือกรณีหากมีผู้ใดผู้หนึ่งติดเชื้อเอดส์ อาจส่งผลให้อีกคนหนึ่งติดเชื้อเอดส์ตามไปด้วย นอกจากนี้นักเรียนยังเห็นว่าการปฏิเสธถือว่าเป็นวิธีการที่ดีในการปกป้องตนเองให้พ้นจากความเสี่ยง อีกทั้งยังเป็นการทำความดีเพื่อตอบแทนพระคุณของผู้ปกครองอีกด้วย ดังคำกล่าวของนักเรียนที่ว่า

“การไปเที่ยวกับเพื่อนชายนั่น หากไปกันทั้งสองคน อาจจะมีเพศสัมพันธ์กัน” “การมีเพศสัมพันธ์ทำให้ติดเชื้อ” “ไปเที่ยวกับเพื่อนทำให้เกิดอันตราย” “ต้องดูแลเพื่อนๆ ที่ไปด้วย” “ถ้าเราไม่ไป เราก็จะปลอดภัยจากอันตรายต่าง ๆ” “ผมไม่ไป เพราะสนุกแค่ 1 ชั่วโมง แต่เสียใจและกายตลอดสิ้นลมหายใจ” “โอกาสติดเชื้อ 50-50” “อาจจะเสียทั้งตัวและใจตลอดชีวิต เพราะรู้หน้าไม่รู้ใจ” “พ่อแม่เป็นห่วง” “เราจะปลอดภัยจากอันตรายต่าง ๆ” “ปกป้องตนเอง และไม่ให้มีผลกระทบต่อกันรอบข้าง” “บอกว่ามีธุระ คือ ปกป้องตนเองจากคนไม่ดี” “ไม่เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์” “การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรอาจมีปัญหาตามมา”

3. ทักษะการแก้ไขปัญหา

เมื่อนักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์หลังจากได้รับการอบรมแล้ว หากนักเรียนอยู่ในสถานการณ์ที่มีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ นักเรียนจะเกิดทักษะในการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การรับคำปรึกษาจากผู้ปกครองตลอดจนแพทย์ที่โรงพยาบาล มีการตรวจสุขภาพร่างกายอย่างต่อเนื่องและปฏิบัติตามที่แพทย์แนะนำ รู้จักการปฏิเสธ แต่ยังคงเป็นเพื่อนที่ดีต่อกัน ชักชวนให้เพื่อนไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสม และยุติการมีเพศสัมพันธ์

“บอกให้พ่อแม่รับรู้เรื่องราวที่เกิดขึ้น” “หลบหลีกปฏิเสธ” “ควรหยุดและไปตรวจสุขภาพ” “ไปสอบถามแพทย์ที่โรงพยาบาลและปรึกษา แล้วเมื่อเพื่อนชวนมีเพศสัมพันธ์ก็ปฏิเสธ” “บอกเพื่อนว่าเรายังเป็นเพื่อนเสมอ” “ยุติการมีเพศสัมพันธ์และหาวิธีการแก้ไขในเรื่องอื่น เช่น รู้จักการปฏิเสธ หรือชวนดูหนังฟังเพลงจะดีกว่า”

4. ทักษะการปฏิเสธ

เมื่อนักเรียนอยู่ในสถานการณ์ที่พบเพื่อนต่างเพศชวนไปเที่ยวกลางคืนและดื่มสุรา หลังจากที่นักเรียนเผชิญปัญหาที่รุนแรงในครอบครัว ทักษะที่นักเรียนใช้เมื่อถูก

เพื่อนชักชวน ได้แก่ ความมีสติ การปฏิเสธและหาทางออกที่ดี มีการใช้คุณธรรมในการแก้ปัญหา เพื่อให้รอดพ้นจากอันตรายอันอาจจะเกิดขึ้นได้ การปรึกษากับผู้ปกครอง การใช้ความคิดวิเคราะห์อย่างรอบคอบ มองการณ์ไกลและรักตนเอง

“ไม่ไป เพราะว่าทางออกที่ดีคือการไปปรับความเข้าใจกับครอบครัว” “ไม่ เพราะการดื่มสุราทำให้สติหายไป” “ไม่ไป เพราะกำลังเครียด ถ้าเราขาดสติเราจะทำอะไรที่นึกไม่ถึง เราไม่สามารถไว้วางใจคนอื่นได้ ในเวลานั้นเราต้องการคนรับฟังและปรับทุกข์มากที่สุด” “ไม่ เพราะว่าถ้าเราดื่มเหล้าไปแล้วก็ไม่ทำให้ชีวิตเราดีขึ้น อาจจะจะทำให้ชีวิตเราแย่ลงก็ได้” “ไม่ไป เพราะสุราเป็นสิ่งไม่ดีต่อสุขภาพ” “ไม่ เพราะว่าเพื่อนที่ชักชวนเราเป็นคนอย่างไรก็ไม่รู้ และการดื่มเหล้าทำให้สุขภาพเสีย” “ไม่ไป เพราะเราอาจจะเกิดอุบัติเหตุได้และเพื่อนอาจจะหลอกเราได้” “ไม่ไป เพราะอบายมุขไม่ใช่วิธีปลดปล่อยดับทุกข์ ควรปรึกษาผู้รู้หรือญาติ” “ไม่ไป เพราะทางออกที่ดีคือการปรับความเข้าใจภายในครอบครัว”

อภิปรายผล

จากผลการประเมินด้านสภาวะแวดล้อม ซึ่งพบว่าโรคเอดส์เป็นโรคที่เป็นภัยคุกคามต่อคนไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเยาวชนที่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจและยังมีทัศนคติที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับ ศรีเกษ ชาญวินิชกุล³ ที่ได้กล่าวไว้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงสำคัญช่วงหนึ่งของชีวิต เป็นวัยเชื่อมระหว่างเด็กและผู้ใหญ่ มีอายุระหว่าง 10-19 ปี เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม รวมถึงการที่วัยรุ่นถือว่าการมี เพศสัมพันธ์เป็นเรื่องธรรมดาที่ต้องเกิดขึ้น และมีกลุ่มเพื่อนที่มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างพฤติกรรมทางสังคม ในด้านค่านิยม ลักษณะนิสัย ตลอดจนคุณธรรมและจริยธรรม นอกจากนี้การนำเสนอของสื่อมวลชนที่เน้นการ

ถ่ายทอดเนื้อหาสาระตลอดจนภาพที่สื่อออกมาในรูปแบบที่กระตุ้นและช่วยอารมณ์ทางเพศ จึงส่งผลให้เยาวชนเกิดเจตคติและค่านิยมทางเพศที่ไม่เหมาะสมและมีพฤติกรรมเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อ เอชไอวี ซึ่งยังสอดคล้องกับ ยุพินชัยราชา² ที่ได้กล่าวไว้ว่า ในด้านความต้องการของเด็กและเยาวชน โดยสภาพความเป็นจริงพบว่ามีแนวโน้มของปัญหาสุขภาพในกลุ่มวัยรุ่นเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมปัญหาสุขภาพหลัก ๆ ที่สัมพันธ์กับพฤติกรรม ได้แก่ การใช้สารเสพติด การสูบบุหรี่ การติดเชื้อเอดส์ การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นและ การฆ่าตัวตาย ดังนั้นการป้องกันปัญหาเหล่านี้จึงต้องการกิจกรรมที่มุ่งไปที่พฤติกรรมสุขภาพและการป้องกันที่มีประสิทธิภาพซึ่งจะต้องเป็นกิจกรรมที่นำไปสู่การแก้ปัญหา การบริหารจัดการในกลุ่มเด็ก/วัยรุ่น และชี้แนวทางที่จะส่งเสริมให้เด็ก/วัยรุ่น มีความสามารถบริหารจัดการกับความเครียดและความกดดันต่าง ๆ เพื่อให้มีสุขภาพดีขึ้น ซึ่งทักษะชีวิตศึกษาจะเป็นกลวิธีหนึ่งที่สามารถช่วยแก้ปัญหานี้ได้ และยิ่งไปกว่านั้นเด็ก/เยาวชนในวัยนี้จะต้องเจริญเติบโตในโลกที่ไม่สามารถพยากรณ์ได้ว่าจะเกิดอะไรขึ้นในวันข้างหน้า ด้วยการที่สังคมโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ความเป็นสังคมเศรษฐกิจมากขึ้น แต่ไม่ยอมเปิดกว้างให้มีการส่งเสริมเยาวชนให้มีค่านิยมที่เหมาะสมและเยาวชนเองก็ดูเหมือนว่าจะไม่มีความกระตือรือร้นในความคิดของตนเกี่ยวกับโอกาสในชีวิตข้างหน้าว่าจะเป็นอย่างไร ปัจจัยทั้งหมดจึงชักนำให้เยาวชนมีความอ่อนแอที่จะเผชิญกับสังคมรอบข้าง การมีทักษะชีวิตจะเป็นแนวทางหนึ่งที่ทำให้เยาวชนเข้มแข็งขึ้น สามารถพัฒนาปรับตัวเองให้อยู่ในสถานการณ์ที่ย่างยากได้และช่วยให้สามารถปรับเปลี่ยนตนเองให้มีพฤติกรรมสุขภาพที่ดีได้

จากผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้น พบว่าก่อนที่จะมีโปรแกรมอบรมทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์ได้มี

การประชุมคณะทำงานสร้างโปรแกรมการสอนทักษะชีวิต โดยร่วมกันกำหนดหัวข้อกิจกรรมและเนื้อหาของหลักสูตรที่จะนำไปอบรมเยาวชน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการทำงานที่เป็นระบบ ดังที่ กุลยา สุหรัยพรหม⁴ ได้กล่าวว่า การออกแบบงานเป็นหัวใจสำคัญของการบรรลุนานสูงสุด ซึ่งส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ นอกจากนี้ การวางแผนประกอบการตัดสินใจยังเป็นรูปแบบของการประเมินผลแบบ CIPP Model ที่กำหนดขั้นตอนที่ทำให้งานบรรลุเป้าหมาย ซึ่ง Stufflebeam และคณะ (1977, อ้างถึงใน พุดพิงศ์ มากมาย, 2549)⁸ ได้กล่าวไว้ว่า แบบจำลอง CIPP Model สามารถอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจด้วยความสมเหตุสมผลในการบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งกระบวนการประเมินใด ๆ ประกอบด้วยขั้นของการวิเคราะห์กิจกรรมและข้อมูลที่จะประเมินเพื่อสนองความต้องการของผู้ตัดสินใจ ขั้นของการรวบรวมสารสนเทศ และขั้นของการเสนอสารสนเทศให้แก่ผู้ตัดสินใจ

จากผลการประเมินปัจจัยด้านกระบวนการ พบว่าเนื้อหาของกิจกรรมเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติเพื่อป้องกันให้ปลอดภัยจากโรคเอดส์ ทักษะชีวิตที่จำเป็นสำหรับวัยรุ่น ผลเสียและผลกระทบที่เกิดจากโรคเอดส์ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงคุณภาพที่ดีของเนื้อหาที่ผู้วิจัยได้มีการวางแผนเพื่อให้ประสบผลสำเร็จในการป้องกันปัญหาด้านโรคเอดส์ที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเป้าหมายที่เป็นวัยรุ่นให้เกิดความตระหนักในปัญหาและระมัดระวังตนให้ปลอดภัยจากโรค ดังที่กุลยา สุหรัยพรหม⁴ ได้กล่าวไว้ว่า การป้องกันปัญหาเป็นสิ่งสำคัญ การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่นำไปสู่การติดเชื้อเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอดส์ ทักษะชีวิตศึกษา (life skills education) จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะชี้แนะกลวิธีการสอนที่มีจุดศูนย์กลาง

อยู่ที่ผู้เรียน (learner centered) และเปิดโอกาสให้มีการเรียนรู้แบบสังเกตการณ์และเรียนรู้จากประสบการณ์ด้วย² ซึ่งการจัดโปรแกรมอบรมทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์ครั้งนี้ได้เน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียนในทุกกิจกรรม มีสื่อการเรียนรู้ในหลายรูปแบบ ถือได้ว่าเป็นการจัดกิจกรรมที่ทันสมัยสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาของประเทศที่ได้เน้นให้จัดการศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผลการประเมินด้านผลผลิต พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการสอนทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่สูงขึ้นหลังจากการใช้โปรแกรมการสอนทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์ นอกจากนี้ โปรแกรมการสอนทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์ยังทำให้นักเรียนสามารถนำทักษะชีวิตไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งหมายถึง การที่นักเรียนนำเอาการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นใหม่ไปประยุกต์ใช้ในลักษณะหรือสถานการณ์ต่าง ๆ จนเกิดเป็นแนวปฏิบัติของนักเรียนเอง³ นอกจากนี้ องค์การอนามัยโลก⁹ ยังได้กล่าวเสริมว่า ทักษะชีวิตเป็นแนวคิดพื้นฐานในการส่งเสริมสุขภาพของเด็กวัยรุ่นและเยาวชน การสอนทักษะชีวิตสามารถทำให้เกิดพฤติกรรมป้องกันได้ในหลายด้าน เช่น ป้องกันการใช้ยาเสพติด ป้องกันการตั้งครรภ์ของวัยรุ่นหรือการป้องกันโรคเอดส์ การมีทักษะชีวิตทำให้บุคคลมีสุขภาพจิตดี รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดความสงบสุขและมีการพัฒนาของสังคม⁸ และเมื่อพิจารณาผลการประเมินโปรแกรมการสอนทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์ในด้านประโยชน์และความเหมาะสมของการจัดโปรแกรมการสอนทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์พบว่า นักเรียนยังมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดในด้าน

การเห็นสมควรให้มีการอบรมทักษะชีวิตต่อไปแสดงให้เห็นถึง ประสิทธิภาพของโปรแกรมการสอนทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์ที่ทำให้เยาวชนโดยเฉพาะวัยรุ่นมีความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และทักษะในการป้องกันโรคเอดส์มากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ผู้ทำการศึกษาขอขอบคุณ ทนตแพทย์ ดร. สุรสิงห์ วิศรุตรัตน รองนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ ผู้เชี่ยวชาญด้านส่งเสริมพัฒนา ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ แก่ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทุกขั้นตอนของการทำวิจัย และเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา ขอขอบคุณคณะกรรมการส่วนปฏิบัติการร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคเอดส์อำเภอสันป่าตองที่ได้จัดทำโปรแกรมการสอนทักษะชีวิตเพื่อป้องกันโรคเอดส์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย ขอขอบคุณครูและนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณบุคลากรของโรงพยาบาลสันป่าตองทุกท่านที่ให้โอกาสและสนับสนุนผู้วิจัยอย่างยิ่ง

เอกสารอ้างอิง

1. กองระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข. สถานการณ์ผู้ป่วยเอดส์และผู้ติดเชื้อเอดส์ที่มีอาการในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข, 2545.
2. ยุพิน ชัยราชา. การใช้ชุดกิจกรรมการสอนความรู้ความตระหนัก และทักษะชีวิตเพื่อป้องกันโรคเอดส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541.

3. ศรีเกษ ัญญาวินิชกุล. เหตุผลการตัดสินใจเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเมืองเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิทยาการส่งเสริมสุขภาพ, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541

4. กุลยา สุหรั่งพรหม. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญและสายอาชีพในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิทยาการระบาด, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2538.

5. Fisher, J.D. & Fisher, W. A. Changing AIDS risk behavior. *Psychological Bulletin*, 1992. 11(3), 455-474.

6. อังสนา บุญธรรม. เปรียบเทียบปัจจัยทำนายพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายเขตชนบทกับเขตเมือง

จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2539.

7. รววรรณ ไกรเลิศ, สุพรรณิ แซ่ซี้ และไพโรจน์ จันทรมณี. พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี ในกลุ่มนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. สถานการณ์โรคเอดส์ ประเทศไทย เล่มที่ 2, สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข, 2546.

8. พุดพิงศ์ มากมาย. การประเมินหลักสูตรทักษะชีวิตสำหรับพนักงานขายบริการในสถานประกอบการกลางคืน ในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2549.

9. สำนักงานป้องกันควบคุมโรค ที่ 10. จำนวนผู้ป่วยเอดส์และผู้ติดเชื้อที่มีอาการในเขต 10 (เอกสารอัดสำเนา). เชียงใหม่: สำนักงานควบคุมโรค, 2546.